

Noortejuhtide Teataja

Ilmub tarviduse järgi ajakirja „Meie Noorus“ kaasandena

Nr. 1

Oktoober

1938.

Saadetakse Eesti Noorte Punase Risti liikmesorganisatsioonidele maksuta, teistele 50-sendilise aastamaksu eest.

Saateks.

Käesolevaga alustab ilmumist ja saadetakse Eesti Noorte Punase Risti liikmesorganisatsioonidele, senise ajakirja „Eesti Noorte Punane Rist“ tellijatele ja proovinumbriks kõigile koobidele uus noorteaajakiri „Meie Noorus“.

Ilmuma hakkav ajakiri püüab olla huvitavaks ja õpetlikuks lektüüriks noortele, kes ei ole enam päris lapsed, aga ei ole veel jõudnud küpsusikka — seega murdealistele noortele 12.—16. eluaasta piirides. Ajakiri tahab enda ümber koondada laialdasimaid noortehulki, avaldades noortekohaseid jutte, luuletusi, reisikirjeldusi, artikleid tervishoiust, noorteorganisatsioonide tööst, tehnikavallast, loodusest jne.; noorte omaloomingut, „nupuvõtteid“ ja rohkesti illustreerimisi.

„Meie Noorus“ ei ole Eesti Noorte Punase Risti kui tegeliku väljaandja ametlik häälekandja, vaid üldilmeline noorteaajakiri. Üldhuvitava lektüüri ja Noorte Punase Risti harrastusalade käsitlel kõrval on ajakirja veerud avatud kõigist noorteorganisatsioonidest tulevale sobiva-

le kaastööle, mis ei ole vastolus ajakirja üldilmelise laadiga. Sellega „Meie Noorus“ oleks ühendavaks sillaks kõikidesse noorteorganisatsioonidesse kuuluvate noorte kui ka organiseerimatute vahel, kujunedes sõprust ja üksteisest arusaamist küljavaks noorteaajakirjaks.

Et ajakirja ruumi mitte koormata noori lugejaid vähehuvitava organisatsioonilise informatsiooniga, ilmub „Meie Noorus“ kaasandena tarviduse järgi „Noortejuhtide Teataja“. See noortejuhtidele määratud lisa avaldab peale ENPR ringkirjaliste teadete kirjeldusi mitmesuguseist töövõtteist noorteorganisatsioonides, eriti õpilasingides. „Noortejuhtide Teataja“ tahab kujuneda kõikide nende ühiseks keskustelupaigaks, kel on südamel noorteorganisatsioonide heakäik. Toimetus loodab, et õpetajad ja teised noortejuhid, hoolimata organisatsioonilisest kuuluvusest, aitavad „Noortejuhtide Teatajat“ sisustada oma väärtusliku kaastööga.

Toimetus.

Eesti Noorte Punane Rist 1923–1938

Noorte Punane Rist on kujunenud võimaliks rahvusvaheliseks noorteorganisatsiooniks. Õppida hoidma oma tervist, sirutada abivalmis käsi ligimesele, sõlmida tihedaid sõprussidemeid teiste rahvaste noortega — need on ideaalid, mis haaravad kõikjal noori ja kasvatajaid. „Ajavaimu“ seisukohalt võttes need ideaalid, eriti viimased neist, tunduvad täna-

päeval olevat vananenud, „sentimentaalsed“, sest üha tihedamaks muutub nende rikkide võrk, kus terveks ning tugevaks inimeseks on vaja kasvada eeskätt oma riigi ekspansiivsete tungide edukamaks teostamiseks, kus külvatakse vaenu teiste rahvaste vastu ja õpetatakse — teistele üleolevalt vaadates — ainuväärtuslikuks pidama oma rahvust ja rassi. Ometi

ei tarvitse neil sageli eluvõõraiks peetavail idealistidel, kelle enesetunne ei luba kaasa ujuda egotsentrilise ajavooluga, karta altruistlike kasvatusideaalide hääbumist. Kui ajavaimu kiuste Noorte Punase Risti õilsa lipu alla päev-päevalt koondub üha rohkem noori ja kasvatajaid, kui tänaseks on kauni sõprusringi moodustanud enam kui 18 miljonit noort 52-st riigist, siis tohiks põhjendatud olla lootus, et Noorte Punase Risti vaimus kasvanud noored aastate pärast riike ja rahvaid juhtima hakates suudavad hävitada tänapäeval nii rahu- tuks tegeva usaldamatuse umbrohu.

Nende lootuste tegelik rakendamine on olnud ka Eesti Noorte Punase Risti poolteist aastakümnet kestnud tegevuse sihiks. Selle aja jooksul on tal tulnud käia kõikidele ideelistele liikumistele omast rada vahelduvate tõusu- ja mõõnaperioodidega. Tagasihoidlikust algatusest on aastate jooksul kujunenud Noorte Punase Risti erialasid juhtiv keskus kõikide organiseeritud noorte jaoks.

On raske mõõta Eesti Noorte Punase Risti viieteistaastase töö tulemuste hulka. Kui mai-

nida tõsiasi, et liikmete arvult ENPR on sammunud meie noorte organisatsioonide esirinnas, siis see seik osutab selle noorteorganisatsiooni välist populaarsust. Kuivõrd Eesti Noorte Punane Rist oma töötulemuste kontosse võib kirjutada noorsoo tervisliku taseme tõusu, süvenevaid sõprustundeid Eesti ja teiste rahvaste noorte vahel, ligimesearmastuse mentaliteedi levikut ja muid elu õilistavaid tegureid, selle määramine on võimatu. Jälgides aga aasta-aastalt ülemaalse tiheda võrguna toimuvaid organiseeritud noorte tervishoiulisi õpinguid, tuhandete laste särasilmi NPR sõpruskinke annetades ja vastu võttes, pingelist ja elamusterohket koolide kirjavehetust, mille kaudu on Eestile tehtud edukat propagandat üle kolmekümnes välisriigis, võib Eesti Noorte Punane Rist põhjendatud uhkustundega väita, et tema viieteistkümmend aastat kestnud tegevus on suutnud tõhusalt aidata kaasa elu õilistavate sihtide taotlemisel.

Eesti Noorte Punase Risti sihiks on olnud ja on kasvatada noori teinimesteks, kes suuri sõnu tegemata oskavad olla kasulikud riigikodanikud ja inimühiskonna liikmed.

Uus ENPR keskjuhatus.

Uute põhimääruste alusel moodustati käesoleval sügisel Eesti Noorte Punasele Ristile uus keskjuhatus. Sinna kuuluvad: san.-kindral H. Leesment (esimees), J. Nyman (direktor), dr. K. Pedusaar, N. Kann (Punase Risti esindajad), dir. V. Altoa ja dir. J. Vellerind (Haridusministeeriumi esindajad), dr. A. Veltman (Sotsiaalministeeriumi esindaja), pr. H. Ennemuist (E. Õpetajate Liidu esindaja), A. Vihaman (E. Keskkooliõpetajate Kogu esindaja), prl. M. Niemann (sekretär) ja P. Rummo (ENPR instruktor).

20. septembril pidas keskjuhatus esimese koosoleku, kus kinnitati ENPR töökava 1938/39. õppeaastaks. Töökava järele koostatakse ja kirjastatakse juhendite brošüüre, korraldatakse eelmiste aastate eeskujul jõulu- ja lihavõttekinkide aktsioon, instrueeritakse liikmesorganisatsioone ja korraldatakse järjekordne ENPR suvikonverents. Veel kavatakse korraldada mõned noorte määratud loengu- ja valguspiltide öhtud Tallinnas.

Tervishoiulisi õpinguid korraldama!

Neil päevil ilmus trükist ja saadeti kõigile koolidele, noorteorganisatsioonide keskusile ja ENPR liikmesorganisatsioonidele „Juhendeid Noorte Punase Risti tööks“ teine vihik, mis sisaldab juhendeid ja kavu tervishoiu- ja esmasabiõpingute korraldamiseks koolides ja noorteorganisatsioonides.

Kuna nim. kavad loovad ühtlase aluse tervishoiuliste õpingute korraldamiseks ja nende vastu kõikjal on osutatud erakordselt suurt huvi, võib arvata, et kavade ilmumine osutub olulise tähtsusega sündmuseks noorsoo tervishoiulise olukorra parandamisel.

Muudatusi ENPR peres.

Teatavasti ilmus ja saadeti kõigile ENPR liikmesorganisatsioonidele käesoleva aasta märtsis Eesti Noorte Punase Risti liikmesorganisatsioonide nimestik andmeil 1. märtsist 1938. a. Käesolevaga alustame ENPR liikmesorganisatsioonide peres ettetulnud muudatuste teatamist, mida jätkame aegajalt tarviduse järgi. Palume liikmesorganisatsioonide vanemaid nende alusel nimestikus teha tarvilised täiendused ja parandused.

Uued liikmesorg-id:

Reg. nr. 245 K. Pätsi nim. Eesti Punase Risti Vabaõhukooli NPR ring — Tallinna-Sadam, Kose-Lükatil.

Reg. nr. 142 Loksa algk. NPR ring — Loksa (Harjumaa).

Reg. nr. 329 Harmi kodutütarde rühm — Harmi algk. (Harjumaa).

Reg. nr. 244 Pärnu l. VIII algk. lootusring „Võsu“, Pärnu, Raba 3.

Reg. nr. 144 Aravete algk. NPR ring — Aravete (Järvamaa).

Reg. nr. 330 Rakvere Gaidide Maleva VII rühm — Rakvere, Pikk 24.

Reg. nr. 145 Pankjavitsa õpilasring „Teadushimu“ — Pankjavitsa (Petserimaa).

Reg. nr. 328 Valga Skaut. Mal. Tõrva rühm — Tõrva pk. 79 (Valgamaa).

Likvideeritud:

Reg. nr. 52 Mõisaküla-Läti algk. NPR ring (Pärnumaa) — kooli sulgemise tõttu.

ENPR keskjuhatus.

Eesti Noorte Punase Risti 1938 a. suvikonverents.

Soovides luua tihedamat kontakti Eesti Noorte Punase Risti kohalike tegelaste vahel ja neile anda vahendituid juhendeid ning praktilisi oskusi NPR töö juhtimiseks asus ENPR keskjuhatuse 1938. a. jaanuaris tegema ettevalmistusi ENPR liikmesorganisatsioonide vanemate suvikonverentsi kokkukutsumiseks. Enne sellealaliste tegelike sammude astumist korraldati andmete saamiseks üldine ankeet. Ankeedile vastas 149 liikmesorganisatsiooni vanemat, kellest 142 rõhutas suvikonverentsi korraldamise tarvilisust. Viimaseist umbes 70% avaldas soovi, et konverents toimuks Tallinnas või selle lähimas ümbruses, 20% jättis koha määramise keskjuhatuse hooldeks, kuna ülejäänute soovid koha suhtes olid täiesti lahkuminevad.

Ankeedi tulemuste läbitöötamise järele koostati konverentsi kava. Konverents otsustati korraldada 9.—17. juunini 1938. a. K. Pätsi nim. Eesti Punase Risti Vabaõhukoolis Kose-Lükatil. Samas otsustati konverentsilaste võimaldada toitlustamine ja maksuta ööbimisvõimalus.

Konverentsi kava kinnitati ja lubati täitmisele Haridusministeeriumi noorsoo- ja vabahariduse-osakonna poolt 26. aprillil. Vastutavaks korraldajaks määrati ENPR instruktor Paul Rummo.

Eelregistreerimisel teatas oma kavatsetavast osavõtust 121 liikmesorganisatsiooni vanemat.

Avakoosolek.

Avakoosolekust, mis toimus 9. juunil Punase Risti loengutesaalis, võttis osa 113 konverentsi liiget ja külalist.

Koosolek algas kell 11.15 ENPR direktori J. Nymani avakõnega.

Konverentsi patroonideks valiti kindral H. Leesment ja N. Kann, konverentsi juhatajaks dir. V. Alttõa. Edasi valiti juhatusse ja sekretariaati rida liikmesorganisatsioonide vanemaid.

Järgnesid tervitused. Haridusministeeriumi poolt tõi tervitusi noorsoo- ja vabahariduse-osakonna dir. kol. J. Vellerind, Noorte Kotkaste ja Kodutähtede poolt J. Tedersoo, Eesti Gaidide Malevalt — prl. S. Elken, Eesti Skautide Malevalt — B. Rautsma, Tallinna Gaidide Malevalt — prl. E. Koff ja Tallinna Noorseppade Malevalt — A. Lellep.

Otsustati saata tervitustelegrammid Vabariigi Presidendile, noorteorganisatsioonide peavanemale kindral J. Laidonerile ja haridusministrile.

Avakoosolek lõpetati kell 12.05. Selle järele konverentsi liikmed siirdusid Kunstihoonesse tutvuma Eesti Punase Risti näitusega.

Esimene töökoosolek

toimus Kose Vabaõhukoolis 10. juunil algusega kell 10 hommikul.

Kol. J. Vellerind esitas referaadi „Noorsoo organiseerimise aluseid“, milles ta käsitles noorsoo organiseerimise alal ilmunud seaduste ja määruste mõtet.

Ettekandele järgnesid elavad läbirääkimised.

Kaks tundi kestnud lõunavaheaja järele töökoosolek jätkus kell 15.30 pr. H. Marani referaadiga

„Sotsiaaltöö noorteorganisatsioonis“, mis sisaldas rea praktilisi juhendeid sotsiaalse meelsuse kasvatamiseks ja selle tegelikuks rakendamiseks.

Järgmisena tuli esitamisele P. Rummo referaat „ENPR organisatsiooniline struktuur“, milles käsitleti NPR ülesandeid erialasid juhtiva keskusena ja liikmesorganisatsioonide juriidilist sõltuvust.

Pärast elavaid läbirääkimisi esitatud referaatide teemadel lõpetati töökoosolek kell 17.

Teine töökoosolek

algas senises kohas, Vabaõhukooli aulas, 11. juunil kell 10.15 dir. J. Nymani referaadiga „ENPR ideoloogilisi aluseid“, milles esitati olulisimaid momente NPR tekkimisloost ja loeteldi NPR liikumise suure edu põhjusi.

Edasi järgnes referaat „Tervishoiulised õpingud noorteorganisatsioonis“, mille esitas J. Uustalu. Ettekanne sisaldas tehnilisi ettepanekuid tervishoiuliste õpingute korraldamiseks, mis tekitasid kervsaid läbirääkimisi ja vaidlusi.

P. Rummo referaat „Koolide kirjavahetus“ sisaldas ülevaate NPR koolide kirjavahetuse olemusest koos konkreetsete tehniliste nõudmistega esitamisega.

Lõunavaheaja järele koosolek jätkus kell 15 prl. V. Kinteri ettekandega „Gaasi- ja tulekaitsest noorteorganisatsioonis“, milles referent andis juhendeid nende aktuaalsete alade tegelikuks rakendamiseks noorteorganisatsiooni töös.

Läbirääkimiste korras esines prl. M. Niemann pikema sõnavõtuga NPR koolide kirjavahetuse tegelikust olukorrast, millele mitmed konverentsilased lisandasid oma kogemuste muljeid.

Konverentsi teoreetiline osa lõppes konverentsi juhataja dir. V. Alttõa meeoluka kõnega kell 17.05, mille järele siirduti ühisesse pidulikku teelauda.

Nukuteatri-etendus.

Pühapäeval, 12. juunil, kell 16 toimus linna 21. algkooli saalis avalik nukuteatri-etendus, kus esitamisele tuli M. Kownaca näidend „Jutuvana jutukesed“ Tartu 10. algkooli NPR ringi nukuteatri-rühma ettekandel ja pr. L. Skomorovska lavastamisel. Peale konverentslaste võttis etendusest osa ligi 200 inimest.

Konverentsi praktiline osa

toimus 13. juunist — 17. juunini.

NPR ringi näitliku töökoosoleku korraldas rühm Tartu 5., 9. ja 10. algkooli NPR ringide liikmeid prl. J. Pohla juhtimisel.

Nukuteatriliste harrastuste korraldamisest noorteorganisatsioonides esitas loengu ühes vastavate demonstatsioonidega pr. L. Skomorovska.

Portfooliote valmistamise rühm töötas kolm päeva à 2 tundi pr. L. Parikase juhtimisel. Rühma tööst võttis osa 42 isikut 6 salgas. Iga salk valmistas ühe musterportfoolio, määrates need sõpruskingituseks 5 Eestiga tihedamas kirjavahetuses oleva riigi NPR keskusile.

Uumise ja vetelpääste kursusest võttis osa 54 isikut. Kursus kestis 5 päeva à 3 tundi A. Tammanni ja R. Troosti juhtimisel.

Samariitlaskursus kestis 5 päeva à 3 tundi dr. R. Roots'i juhtimisel. Lektoreiks peale kursuste juhataja olid dr. G. Kull, cand. chem. D. Buxhoevden ja P. Rummo. Samariitlaseksami sooritas 36 isikut.

Konverentsi meelelahutuse osas

korraldati rida elamuslikke üritusi. Uhel õhtupoolikul toimus õppekäik Vabariigi Presidendi tallu ja Metsakalmistule, kahel õhtul A. Lellep vestles välismaade noorsooliikumise vormidest, illustreerides ettekannet kaunite valguspiltidega. Samuti korraldati kutsutud külaliste osavõtul meeleolukas kaminaõhtu, kus ettekannetega esinesid noortepunaseristlased, gaidid ja noorsepad, aga ka konverentslased ise. Eriti südamlilikus kujunes lahkumisõhtu lõppaktuse näol, mille sisustuseks olid kõned, ühislaul ja konverentsil formeeritud laulukoori ettekanded. Korraldajatele ja lektoreile annetati lilli ja mälestusesemeid. Samal aktusel konverentslased istutasid Vabaõhukooli õue kodu, valguse ja puhtuse sümbolina sihvaka kase. Pärast ühist teejoomist kestis üksmeelne koosviibimine mängude, tantsude ja lauludega hilisööni.

*

Eesti Noorte Punase Risti 1938. a. suvikonverentsi õnnestunud toimumine ületas kõik lootused.

Harva leidub nii üksmeelseid ja lahkkelideta üritusi. Konverents suutis anda kõigile osavõtjatele uut värskest ja indu Noorte Punase Risti ideaalide istutamiseks noorte hinge. Loodetavasti suudavad samale tasemele jõuda ka järgmised igal suvel korraldada kaivatsetavad suvikonverentsid.

Eesti Punase Risti näitus.

Eesti Punasel Ristil oli 1938. a. juunis mitu suur-sündmust: rahvusvaheline liiklemisteede esmasabi konverents, K. Pätsi nim. Kose Vabaõhukooli pidulik avamine ja ENPR suvikonverents. Nendega ühenduses korraldati Tallinna Kunstihoones 3.—9. juunini Eesti Punase Risti näitus, kus peale EPR kõikide osakondade ja komiteede oma eksponaatidega esinesid ka PR Seltside Liiga ja Läti Punane Rist. Näitus leidis nii publiku kui ka ajakirjanduse poolt hea vastuvõtu. Näituse külastajate hulk tõusis üle kümne tuhande. Ajalehtedes avaldatud arvustustes hinnati näitust sisutiheduse ja välimuse kunstilise tervikluse poolest eeskujulikuks.

Noorte Punase Risti osakond pälvis näitusel erilist tähelepanu oma värvikusega ja eksponaatide mitmekülgsusega. Üldist imetlust äratas suur keerlev gloobus, mille ekvaatori ümber tantsles NPR sõprusring. Kunstnike valmistatud maitsekaid dia- ja kartogramme täiendasid edukalt ENPR liikmesorganisatsioonide poolt saadetud portfoolid, nukud, seinalehed, fotod j. m. esemed.

Ajakirja tellijaile.

„Meie Noorus“ ilmub 10 numbrit aastas. Ajakirja tellimishind on 2 krooni aastas, üksiknumber 25 senti. Esimesest numbrist alates kuni 1939. a. lõpuni (13 numbrit) tellides maksab ajakiri 2 kr. 50 senti, koos „Noortejuhtide Teatajaga“ 3 krooni.

Lisa „Noortejuhtide Teataja“ saadetakse ENPR liikmesorganisatsioonidele maksuta, teistele eritellimisel 50-sendilise aastamaksu eest.

ENPR liikmesorganisatsioonidele on ajakirja vähimalt ühes eksemplaris tellimine kohustuslik. (ENPR Põhimäärused § 14.)

Senise ajakirja „Eesti Noorte Punane Rist“ tellijaile saadetakse sissemaksetud tellimisraha arvel „Meie Noorus“ 1939. a. lõpuni.

Õpetajad Noortejuhid



Teie väärtuslikku kaasabi ajakirja leviku suurendamise, tegeliku kaastöö, hea nõuande ja arvustavate märkmete näol palub „Meie Nooruse“ ja „Noortejuhtide Teataja“ toimetus.

Toimetus loodab, et Teie ei keeldu aitamast uut algatust kujundada meie tublide noorte vääriliseks ajakirjaks.

Väljaandja: Eesti Punane Rist. Vastutav toimetaja: Paul Rummo. Toimetuse aadr.: Niguliste 12, Tallinn. Ilmus 20. okt. 1938. a.

Tall. Eesti Kirj.-Ühisuse trükikoda, Pikk 2. 1938.